

Kiruna kommun

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Vittangi skola
belägen i Kiruna kommun

Uppföljning av tillsyn i Vittangi skola

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Kiruna kommun under hösten 2018. Skolinspektionen fattade den 15 november 2018 beslut efter tillsyn för Vittangi skola. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Kiruna kommun inkom med 30 april 2019. Skolinspektionen har vidare inhämtat kompletterande uppgifter från rektorn per telefon den 24 maj 2019.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpt påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa dessa brister.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kiruna kommun att senast den 30 november 2019 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kiruna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevers behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; 3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Se till att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska

uppnås eller om det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

- Se till att åtgärdsprogram utarbetas och beslutas i de fall utredning visar att en elev har behov av särskilt stöd.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att bristerna inom bedömningsområdet *Extra anpassningar och särskilt stöd* fortfarande kvarstår. De åtgärder som vidtagits på Vittangi skola är inte tillräckliga för att avhjälpa bristerna inom bedömningsområdet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en anmälan ska ske till rektorn om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga. När rektorn får en sådan anmälan ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Skolinspektionens utredning

Huvudmannen uppger i sin redovisning att kommunens lektor i specialpedagogik har gått igenom rutinerna för pedagogisk utredning och att det arbetet kommer att fortsätta kommande läsår. I telefonintervju uppger skolans tillförordnade rektor att rutinerna gällande att upprätta åtgärdsprogram har fungerat under den tiden hon varit tillförordnad rektor. Enligt tillförordnad rektor går rutinerna i korthet ut på att vårdnadshavare vid behov kontaktas och om de medger att ett åtgärdsprogram skrivs utformas det av specialpedagogen tillsammans med elev, vårdnadshavare och mentor.

Enligt huvudmannen pågår en översyn av skolans rutiner avseende extra anpassningar och arbetet med eventuella åtgärdsprogram. Tillförordnad rektor uppger dock att hon inte känner till vad den översyn som huvudmannen nämner i sin redovisning innebär. Några konkreta åtgärder som vidtagits har inte redovisats av huvudmannen.

Motivering till val av verktyg

Eftersom huvudmannen inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att åtgärda bristerna finner Skolinspektionen skäl att på nytt förelägga huvudmannen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kiruna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Se till att samtliga elever tillförsäkras en studiemiljö som präglas av trygghet och studiero, i detta ingår;
 - a) att skapa ett gemensamt förhållningsätt hos personalen i arbetet med att skapa trygghet och studiero,
 - b) att vidta åtgärder för att förbättra skolmiljön i syfte att skapa trygghet och studiero,
 - c) att skolpersonal och elever för en aktiv dialog om de gemensamma värden som ska gälla och skapar gemensamma utgångspunkter för en trygg miljö, samt
 - d) att skapa samsyn bland personal och elever om vilka ordningsregler som gäller på skolan och vilka konsekvenser som blir om reglerna inte följs.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att bristerna inom bedömningsområdet *Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling* fortfarande kvarstår. De åtgärder som vidtagits på Vittangi skola har ännu inte inneburit att samtliga elever tillförsäkras en studiemiljö som präglas av trygghet och studiero. Då en av anledningarna till föreläggande var att överenskommelser inte följdes av all personal är det väsentligt att säkerställa att exempelvis ordningsregler är väl förankrade i personalen. Ett sådant arbete är påbörjat, men har inte fått tillräcklig effekt än.

Rättslig reglering

Det framgår av skollagen att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

En av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. Det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. Det förebyggande arbetet är centralt. En viktig förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar och har respekt för varandra i skolan samt att skolan även involverar elevernas vårdnadshavare i arbetet med att skapa gemensamma utgångspunkter för en trygg skolmiljö. Det kräver ett aktivt värdegrundsarbete där grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling. En viktig grund för att åstadkomma trygghet och studiero i skolan är en aktiv dialog mellan elever, mellan elever och lärare eller annan personal och även elevens vårdnadshavare om de gemensamma värden som ska gälla. Eleverna ska beredas möjlighet att delta i utformningen av lärandemiljön, t.ex. genom att medverka i utarbetandet av ordningsregler. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö. Rutiner för att säkerställa samverkan och kommunikation mellan elever, lärare och annan personal är också centrala inslag i det förebyggande och långsiktiga arbetet (prop. 2009/10:165, s. 319–320).

Skolinspektionens utredning

I huvudmannens redovisning framgår att det påbörjats ett arbete med att skapa ett gemensamt förhållningssätt i frågor gällande trygghet och studiero. I telefonintervju uppger skolans tillförordnade rektor att personalen träffas under ledning av henne varannan vecka för att diskutera dessa frågor. Bland annat tar de upp konkreta exempel och diskuterar hur de ska agera vid de olika situationerna, allt i syfte att hitta ett gemensamt förhållningssätt. Tillförordnad rektor säger att hon börjat se små effekter av det här arbetet, men att det är ett arbete som tar tid.

Ytterligare insatser som enligt huvudmannen är planerade är att en kurator ska agera som stöd och arbeta tillsammans med övrig personal för att hitta ett gemensamt förhållningssätt samt att arbeta med likabehandlingsplan och uppföljning av den. En förutsättning för att den kuratorsresursen ska kunna arbeta med det är den utökning av den centrala elevhälsan som huvudmannen planerar att göra, men som ännu inte är genomförd.

Motivering till val av verktyg

Eftersom huvudmannen inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att åtgärda bristerna finner Skolinspektionen skäl att på nytt förelägga huvudmannen.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kiruna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Se till att elevhälsan som samlad resurs arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I enlighet med detta behöver elevhälsan;
 - a) genomföra förebyggande insatser som riktas mot förhållanden som identifierats som problematiska vid skolenheten och riskerar att påverka elevernas utveckling och lärande negativt,
 - b) genomföra främjande insatser som syftar till att stärka elevernas fysiska, psykiska och sociala hälsa, samt
 - c) kontinuerligt samverka med övriga personalgrupper i skolan på ett strukturerat sätt.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att bristerna inom bedömningsområdet *Grundläggande förutsättningar för skolenheten* fortfarande kvarstår. Kiruna kommun har visserligen genomfört och planerat för flera insatser men inte lyckats åtgärda bristerna avseende att elevhälsan främst ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande än. Huvudmannen avser att utöka sin elevhälsa genom att rekrytera fler skolsköterskor, kuratorer och psykologer. Rekryteringen är dock endast påbörjad och inga tjänster är tillsatta än.

Rättslig reglering

I skollagen anges att det för eleverna ska finnas elevhälsa som ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska,

psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen anges att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling.

Arbetet med elevhälsa bör i stor utsträckning vara förebyggande och ha en hälsofrämjande inriktning. Arbeta med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. (prop. 2009/10:165, s. 276).

Skolinspektionens utredning

I sin redovisning uppger huvudmannen att elevhälsans resursperson i värdegrundarbete har påbörjat ett arbete med att stärka elevernas psykiska och sociala hälsa genom en lektionsserie i samtliga klasser. Det arbetet är tänkt att fortsätta med ordinarie lärare. Vidare kommer elevhälsans bemanning att förstärkas med kuratorer, skolsköterskor och psykologer samt att det i kuratorns uppdrag ingår att planera och genomföra främjande och förebyggande insatser. Dock är tjänsterna inte tillsatta än.

Motivering till val av verktyg

Eftersom huvudmannen inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att åtgärda bristerna finner Skolinspektionen skäl att på nytt förelägga huvudmannen

På Skolinspektionens vägnar

X Veronica Bonivart Säfström

Beslutsfattare

Signerat av: Veronica Bonivart Säfström

X Mattias Ryd

Föredragande

Signerat av: Mattias Ryd